

81555478-3	04/05/2022	הארץ - כותרת	עמוד 2	1	9.05x25.4
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

אלוף בן

בגרות בהסברה

מחקרים על יוחנן המטביל ועל "ישו, היהודי החומרי". כלומר שוורץ מבין את חשיבותו של ישו ואפילו התפרנס מכתביה עליו. איך נתן את חסותו המדינית לספר לימוד שמעלים מהסיפור דמות מפתח כזאת? איך אפשר להבין את ההיסטוריה היהודית והציונית, ואת מדינת ישראל כיום, בלי להכיר את הנצרות ואת האיסלאם שבא בעקבותיה? שוורץ פועל כצנוור ששומר לעצמו את הסודות, ולא כמדען שתפקידו להאציל ידע.

הסילוף ההיסטורי אינו נערב בישו. תוכנית הלימודים מדגלת על תולדות הארץ בין חתימת המשנה להתיישבות הציונית. פוף, ונעלמו להן 1,700 שנה. השלטון המוסלמי אוטו, הצלבנים אוטו, צלאח אדין לא התקיים, 400 שנות השלטון העותמני התאיידו. בעיני משרד החינוך, נערות ונערים ישראלים אינם צריכים לדעת מה התרחש כאן. די שילמדו על הורדוס, על הרצל ועל היטלה איזו החמצה נוראית. הרי בטיול קצר כמעט מכל נקודה בישראל אפשר ללמוד מהשטח על ההיסטוריה המרתקת שלנו, ולהבין שגם ריצ'רד לב הארי ודאהר אל-עו-מר, הממלוכים וסולימן המפואר הם חלק מהמורשת הישראלית.

אבל משרד החינוך אינו עוסק בהשכלה אלא בהסברה. בהנחלת הסיפור שארץ ישראל יהודית מאז ומעולם, שהערכים הם חייזורים שהופיעו משום מקום, ושהנצרות היא דת אירופית שאינה קשורה לכאן. אם זה מה שמלמדים בתיכון, טוב ששרת החינוך ביטלה את בחינת הבגרות. כי עכשיו יוכלו מורים והורים אמיצים לשבור את הצנזורה הדתית והלאומנית, ולספר על שלל העמים והדתות שחיו, שגשגו ונלחמו כאן. אפילו המפקחת על הוראת ההיסטוריה חשפה סדק במסך האינדוקטרינציה הממלכתית, כשהציעה בוהירות ("האם אפשר ונכון") להתאים את המבחן הפנימי, שיחליף את הבגרות החיצונית, לערכי הקהילה שבית הספר פועל בה. מי יקפצו על ההזדמנות החתרנית?

בקרי תוכניתה של שרת החינוך, יפעת שאשא-בי"טון, לביטול בחינות הבגרות במדעי הרוח מזהירים שיצמח כאן דור של בורים ועמי ארצות, שיוסללו להיטק ולגדל"ן בהתאם לחזון הקפיטליסטי-ליברטריאני של "ממשלת השינוי". אבל הדיון מתעסק במנגנון הלימודים ומחמיץ את העיקר: מה בעצם מלמדים בתיכון, ואם מערכת החינוך הישראלית מטפחת השכלה רחבה, עם או בלי בחינת בגרות.

למרבה הצער, התשובה שלילית. תוכנית הלימודים בהיסטוריה לחינוך הממלכתי נקראת כרכבת הרים של תקומה וחורבן, שיוצאת לדרכה בממלכות החשמונאים והורדוס, מתעכבת במרידות הכושלות ברומאים, עוברת בקהילות היהודיות בסביבה הנוצרית והמוסלמית בימי הביניים, ומדלגת משם להתעוררות הציונית, לנאציזם ולשואה, כדי רכה להקמת המדינה ולקליטת העלייה. היא מתרכזת בתולדות היהודים, ועמים ודתות אחרים מופיעים כשחקני משנה בעלי לה שנועדה "לגיבוש זהות הנשענת על ערכים יהודיים וציוניים", כלשון המסמך שעליו חתומה המפקחת על הוראת ההיסטוריה, ד"ר אורנה כץ-אתר.

ומי נעדרים מתוכנית הלימודים, שמא יערערו את "הערכים היהודיים-ציוניים"? נתחיל בימי הבית השני. תוכנית הלימודים וספר הלימוד שוכה במכרו התוכן, "ממדינת מקדש לעם הספר", מתעלמים מהיהודי הכולט של תקופה - ישו האיש ותלמידיו חרלו ללו מכאן, מהגליל ומירושלים, את התנועה הרוחנית המצליחה והחשובה בכל ההיסטוריה האנושית. ספר הלימוד מזכיר אפילו את פונטיוס פילטוס, הנציב הרומי שהורה לצלוב את ישו, אבל רק בהקשר של הצקותיו ליהודים. הנצרות הקדומה אינה מוזכרת.

את הספר חיבר שגיא כהן, והיועץ המקצועי שלו הוא פרופ' יהושע שוורץ מאוניברסיטת בר אילן, חוקר תולדות הארץ בתקופה הרומית-ביזנטית, שפרסם